

Z OGNJEM IN MEČEM.
HISTORIČNI ROMAN.
POLJSKI SPISAL SIENKIEWICZ
POSLOVENIL PODRAVSKI

Dalje.

Za gospoda Skretuskega so se začeli sedaj težki dnevi. Da bi si krajšeli čas, uredil je v orožje v dvojni z gospodom Volodijevskem, ki je bil spreten v tej stroki; ali pa metal prstane na metalno bodalce. Pripetil se je v Ljubnem tudi dogodek, ki bi bil Skretuskega skoro veljal življenje. Necega dne se odtrga medved z verige; rani na grajskem dvorišču dva hlevarja, splaš konje gospoda Hlebovskega in naposled plane na namestnika, ki je šel iz orožarnice h knezu; bil je brez sablje in imel samo lahko palčico v roki. Bilo bi, brž ko ne po njem, ko bi mu ne bil dospel na pomoč gospod Longin. Iz orožarnice je videl, kaj se godi; hitro zgrabi svoj rezirv-kaptur in priteče na dvorišče. Longin se je skazal popolnoma vrednega potomca Stovejke. Pred očmi navzočih dvornikov z jednim mahom preloke medvedu glavo s tacco vred. To nenavadno moč je občudoval z okna sam knez in spremil potem gospoda Longina v kneginjino sobano. Tu ga je Anica Borzobohata tako mamljivo gledala, da je drugzega dne moral iti k spovedi; potem se tri dni ni pokazal v gradu, dokler ni z molitvijo vseskušnjav odpodil.

Med tem je minilo deset dni; Redjinana še ni bilo nazaj. Naš gospod namestnik je vsled srčne bolesti tako shušjal, da je celo Anica po služabnikih povpraševala, kaj mu je. Petrucelli, knezov zdravnik mu je zapisal neka zelišča zoper otožnost. Potrebnoval pa je drugzega leka. Po dnevni po noči je mislil na svojo kneginjico; — util je čedalje močnejše, da ni prazno čutilo, k se mu je vgnedilo v srce, marveč ljubezen, katero je treba pomiriti, sicer mu srce koprnjenja počni v prsih.

Lahko si misli veselje gospoda namestnika, ko necega dne ob svitu stopi v njegovo stanovanje Radzijan, blesta truden, slušaj, toda dobre volje in z veselo novico na licu. Namestnik skoči s postelje, zgrabi ga za ramena in vpraša:

„Imaš pismo?“

„Imam, gospod; tukaj je!“

Namestnik odpečati in jame čitati. Delj časa je dvomil, če mu Radzijan sploh prinese pismo, ker nizal, če zna Helena pisati. Ženske na deželi niso bile učene; a Heleno so odgojevali se prostati. Vendar jo je brž ko nne, oče naučil pisati. Napisala je štiri strani. Reviča se ni znala umetno in zagovorno zražati. Pisala pa je, kar jej je srce narekovalo:

„Nikda rvas ne pozabim; po prej boste vi mene, ker slišim, da so tudi lahkomiselnosti med vami. Ker pa ste poslali fanta toliko milj dafeč, vidi, da sem vam mila, kakor tudi vi meni, za kar se s hvaležnim srcem zahvaljujem. Ne mislite pa, da me ni strah, ko vam pišem o svoji ljubezni. Bolje pa je vendar povedati resnico, nego lagati ali zakrivati jo, kadar čutimo v srcu kaj drugega. Vprašala sem gospoda Radzijana, kaj počnete v Ljubnem in kako so običaji na dvoru. Ko mi je pravil o lepoti tamošnjih gospej, so me solze polile prevelike žalosti.“

Tu namestnik jenja čitati in praša Radzijana:

„Kaj si ji vse povedal?“

„Vse najboljšje, gospod!“ odvrne Radzijan.

Namestnik čita dalje:

„Kako se morem jaz, revica, meriti z njimi? Pa povedal mi je stregaž, da nobene še ne pogledate.“

„Pravo si povedal!“ ree namestnik. Radzijan i vedel o čem je govor, ker je čital namestnik pismo tiho; toda najdi moder obraz in pomenljivo zakasija. Skretuski čita dalje:

„Tako sem se pitolažila ter prosila Boga, naj vas ohrani še daljtemeni tako naklonjenega ter naji blagoslovi — amen. Ze tako se mi je težilo po vas, kakor po svoji materi. Čutim se zapušena na svetu, samo ne pri vas... Bog vidi v moje srce, da je čisto; da pa sem tako priprosta, to mi boste — upam — oprostili.“

Dalje piše zala kneginjica, da otdeta v strino v Ljubno, kakor hitro bo dota ugodnejša, in da hoče kneginja sama pospešiti odhod. Iz Čehrina dohajajo vedno novice o kozaskih nemirih. Čaka le samo, da se vrnejo domu mladi kneziči, ki so šli v Bogoslavje na konjski semenj.

„Pravi čarovnik ste“, piše dalje Helena, „da ste si znali strino tako nakloniti.“

Tu se namestnik nasmelne; spomni

in so nad stepami že davno zvrgoeli krlitati škrajanci. Zvečer so se ljudje po selih zbirali v tolpe, ali stoje na cesti pomenkovali se o strašnih rečeh. Slepe, ki so hodili s teorbami ter tu prepevali pesmi, povpraševali so po novicah. Nekateri so pravili, da vidi-je po noči čudne odseve na nebu, da luna vshaja bolj krvava, kakor navadno. Nopovedovali so kraljevo smrt. Vse to je bilo tem bolj čudno, ker se v onih krajih niso bali nemirov, vojske in napadov. Prikazni, k so napovedovale nevtto, morale so torej biti že velike, sicer bi nemir ne bil tako splošen.

Najsitnejše pri tem pa je bilo, ker nihče ni znal, kje proti nevarnosti. Vendar pa se je vsem zdelo dvojje zelo sumljivo in kazalo, da se bliža nevihta. Hodile so nebrojne množice popevajočih beračev po vaseh in mestih. Med njimi s videl tuje nepozabne obraze, o katerih so pripovedovali, da so le preoblečeni v berače. Hode okrog so pripovedovali, da se bliža dan srda in božje sodbe. Drugič so Niževci pijančevali na vse kriplice.

Druga prikazen je bila še nevarnejša. Sič, stisnjen v jako ozko mejo, ni mogel preživeti vseh ljudi. Vojske tudi zmiraj ni bilo. Ker stepe niso dajale kruha Kozakom, razpršila se je navadno množica Niževcev vsako leto v obljudnejše kraje. Bila jih je polna Ukrajina, da vsa Rusija. Jedni so služili pri pošti, drugi točili žganjico poleg cest, tretji prodajali po vaseh in mestih razno robo. Skoro v vsakej vasi je stala tudi kočja, v kateri je bival aZporožec. Nekateri so imeli v takih kočah tudi ženo, k je gospodinjala. Tak Zaporožec, več in zveden, je bil semtrtje celo dobrota v vasi, v kateri je bival. Ni ga bilo boljlega kovača, kolarja, storarja, svečarja, ribiča in loveca od njega. Kozak je vse znal, vse naredil, hišo postavil in sedlo zašil. Vendar ti naseljniki niso bili nikjer stalni; naselili so se le od danes do jutri. Kdor je hotel z orožjem v roci kľubovati obsojbi, napasti sosedja, ali ubraniti se napadu, moral je samo zakričati; takoj so hiteli „molojci“ skupaj, kakor vrani na mrhovino. Uporabljalo jih je plemstvo, uporabljala gospoda, živeča v večnih preprih med sabo. Ko takih preprirov ni bilo, bivali so tbo, po vaseh delal neutrudljivo, ter si v potu svojega obraza služil svoj vsakdasji kruh.

In tako je trajalo časih leto, časih dve, dokler se ni nagloma raznesla novica, da nastane večji pohod, bodisi kacega atamana na Tatarje, ali na „Lahe“; bodisi gospejke poljske in Valhijo. — takoj so ti kolarji, kovači, storarji in svečarji vrgli na stran svoje orodje ter začeli piti na smrt po vseh ukrajinskih krčmah.

Zapivši se, pili so na upanje. Pripljenjeno blago ima plačati, kar so zapili.

Ta prikazen se je ponavljala tako redno, da so ukrajinski bivalci navadno govorili: „Oho! krčme se tresejo Niževcev — na Ukrajini se nekaj kuha.“

Staroste so takoj začeli pomnoževati zaloge v gradovih, obračajoč pazno na vse strani svoje oči. Poveljniki so sklivovali skupaj vojake, a plemstvo je pošljalo žene in otroke v mesta.

Po pomlad so začeli Kozaki piti, kakor nikdar poprej. Zapravljali so slepo ves svoj zaslužek, pa ne samo v enem kraju, v enem vojvodstvu, marveč po vsej Malorusiji, kakor je dolga in široka.

Kaj pa se pripravlja, tega celo Niževci sami niso vedeli. Govorili so o Hmelnickem, o njegovem begu na Sič in o ubežnikih iz Čerkasa, Bagoslavja, Korsuna in drugih mest, ki so hiteli za njim. Tudi so pripovedovali še kaj drugzega, e več let so krožile vest med ljudmi o veliki vojski s pagani, katero je hotel kralj, da bi dobrim molojem k plenu pripomogl. Reklji ap so, da je Poljaki ne marajo; — zato so se vse te vesti zmešale med seboj ter rodile v glavah nemir in pričakovanje nenavadnih dogodkov.

Ta nemir je pridrl za ljubenske zidove.

Na vse te znake ni bilo varno zapirati oči; te navde tudi ni imel knez Jeremija. V njegovi oblastnji nemir ni mogel tako hitro vzkipeti, — ker je strah krotil vse. Čez nekaj česa pa so vendar jeli dohajati iz Ukrajine klasovi, da se kmetje tu in tam protivijo plemstvu, da hote iti siloma na vojko s pagani, in da se število ubežnikov na Sič čedalje množ.

(Dalje prih.)

ZABASANOST

vpljiva na vsako osebo. Vsi pa ne vemo katero zdravilo je zoper njo najuspensnejše. Ako hočete dober nasvet, ne bo vas ta neprilika, nadlegovala delj kot 24 ur. Vstavite jo pravčasno in preprečite zlobne posledice. Vzemite Severove Jetrne Kroglice (Severa's Liver Pills.) So male, bele, okrogle kroglice in se jih vzame po tri na noč. Pomoč je hitra in zadovoljstvo. So izvrstne v slučajih jetrnih neprilik, zabasanosti, glavobolu, povzročnem od zabasanosti, utrujenosti, riganju in omotenju. Cena 25 centov v vseh lekarnah. W. F. Severa Co., Cedar Rapids, Iowa. — Adv.

POZOR ROJAKINJE!

Ali veste, kje je dobiti najboljše meso po najnižji ceni? Gotovo! V mesnici

Anton Pasdertz

se dobijo najboljše sveže in preka-jene klobase in najokusnejše meso

Vse po najnižji ceni. Pridite torej in poskusite naše meso.

Nizke cene in dobra postrežba je naše geslo.

Ne pozabite torej nas obiskati v naše mesnici in groceriji na vogalu Broadway and Granite Street

Chic. Phone 2678, N. W. Phone 1113

STENSKI PAPIR

Velika zaloga vsakovrstnih barv, olj in firncežev. Izvršujejo se vsa barvarska dela ter obešanje stenskega papirja po nizkih cenah.

Alexander Daras

Chic. Phone 376 N. W. 927.
120 Jefferson St. JOLIET, ILL.

Pri prehladih

vdrgnite vrat in prsa, kakor tudi stopala z Dr. Richter-jevem

PAIN-EXPELLER

Učinkuje takoj olajšljivo in prijetno. Jedino pravi s varstveno znakom sidra

35 16, 66 v lekarnah in naravnost od F. AD. RICHTER & CO. 74-80 Washington Street. New York, N. Y.

Dobro sredstvo za vtret

ne sme manjkati pri nobenem dobro ukrajnem domu. Dr. Richterjev

PAIN-EXPELLER

Imaže nad 50 let veliko priznanje med Slovenci in celom svetu.

Jedino pravi s varstveno znakom sidra.

35 16, 66 v lekarnah in naravnost od F. AD. RICHTER & CO. 74-80 Washington Street. New York, N. Y.

Slovenske Gospodinje

so prepričane, da dobijo pri meni najboljše, najčistejše in najcenejše

meso, grocerije

istotako vse vrste drugo sveže in pre-kajeno meso *r vse druge pedmete ki spadajo v področje mesarske in grocerijske obrti.

Priporočam svoje podjetje vsem rojakom, zlasti pa našim gospodinjam.

Spoštovanjem

John N. Pasdertz

Chicago tel. 2917.
Cor. Cora and Hutchins St., Joliet, Ill

Slavnoznani SLOVENSKI POP

proti žeji — najbolje sredstvo

Čim več ga pijete tembolj se ti priljubi

Poleg tega izdelujemo šemno drugih sladkih pijač za okrepičilo.

BELO PIVO

To so naši domači čisti pridelki, koje izdeluje domača tvrdka.

Joliet Slovenic Bott. Co.

Telefoni Chi. 2275 N. W. 480
913 N. Scott St. Joliet, Ill.

VI LAHKO PRISTOPITE

v naše veliko društvo, istotako vaša vsa nad 16 let stara družina ne glede če bivate v Jolietu ali kje drugje. Ako hoče pristopiti, oglasite se, ali pišite tajniku. Pismu je priložiti \$1.00, ki se potem vračuna k vplačili, ko ste sprejet. Če niste sprejeti se vam denar vrne. Na sejo ne rabite priti. K zdravniku greste v svojem mestu.

Društvo Sv. Družine

(The Holy Family Society)

štev. 1 D. S. D., Joliet, Illinois.

Geslo: "Vse za vero, dom in narod, vsi za enega, eden za vse."

Odbor za leto 1918.

Predsednik.....George Stonich.
Podpredsednik.....Stephen Kukar.
Tajnik.....Jos. Klepec.
1006 N. Chicago St., Joliet, Ill.
Zapisnikar.....John Barbich.
Blagajnik.....Anton Nemanich st.
Bolniški načelnik.....Nick Jurjevich.
Reditelj.....Frank Kocjan.

Nadzorniki:
John N. Pasdertz, Joseph Težak,
John Štublar.

To društvo sprejema rojake in rojakinje in sicer od 16. do 50. leta in izplačuje bolniške podpore \$1.00 na vsaki delavni dan za 50c na mesec. Zavarujete se lahko za \$500.00 ali za \$250.00 pri D. S. D. za malo mesečnino. Tudi člani-vojaki so deležni v boleznih cele podpore in cele smrtnine.

To društvo ima že nad \$3,500.00 v bolniški blagajni in je do zdaj že izplačalo skupaj 4606.00 dolarjev bolniške podpore članom(icam). Kdor plača takoj ob pristopu \$3.00, to je toliko, ko so plačali drugi člani zadnjih 6 mesecev, je deležen podpore v slučaju nezgode takoj po pristopu, drugače po 6 mesecih.

Redna seja se vrši vsako zadnjo nedeljo ob 1. uri pop. v stari šoli.

Kdor želi pristopiti v naše veliko in napredno društvo naj se oglasi pri tajniku ali katerem drugem odborniku.

Answer the

Red Cross

Christmas Roll Call

All you need is a heart and a dollar

Ray Greenleaf